

ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ ЕКОЛОГІЇ ТА МЕДИЦИНИ»
Кафедра хірургічних хвороб з курсом акушерства та гінекології та
курсом педіатрії і дитячих інфекційних хвороб

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ»

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Другий (магістерський) рівень
СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Магістр
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 22 Охорона здоров'я
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 222 Медицина

Розглянуто та схвалено
на засіданні кафедри хірургічних хвороб з
курсом акушерства та гінекології та курсом
педіатрії і дитячих інфекційних хвороб

Протокол № 1 від «01» Вересня 2020 р.
Завідувач кафедри О.О. Гончарук

Київ 2020

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Дитяча хірургія
Викладач (-і)	Сичов В.В.
Контактний телефон викладача	+38(063)401- 06-92
E-mail викладача	Sychov_vitalii@ukr.net
Формат дисципліни	Нормативна дисципліна
Обсяг дисципліни	30 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	Sychov_vitalii@ukr.net
Консультації	Протягом семестрів згідно графіку
2. Анотація дисципліни	
Дитяча хірургія – одна з фундаментальних клінічних дисциплін у системі вищої медичної освіти, знання якої необхідні для якісної підготовки фахівців у галузі охорони здоров'я. Це обумовлено тим, що знання з дитячої хірургії посідають провідне місце у лікуванні природженої та набутої хірургічної патології у дітей. В останні десятиріччя галузь поповнилася новими методиками діагностики та лікування. Державні стандарти вищої медичної освіти також передбачають, що лікар, дитячий хірург повинен вміти застосовувати різні методи діагностики та обирати оптимальні методи хірургічного лікування різноманітної патології дитячого віку <i>Знання з дитячої хірургії дозволять майбутньому фахівцю обрати оптимальний метод для діагностики патології різних органів і систем та інтерпретувати дані методів дослідження щодо клінічного діагнозу, оцінити можливості різних методів лікування та обрати оптимальну методику хірургічного лікування патології у дітей.</i>	
3. Мета та завдання навчальної дисципліни	
Мета вивчення дитячої хірургії: засвоєння теоретичних та практичних знань з етіології, патогенезу, типових та атипичних клінічних проявів, методів діагностики, диференціальної діагностики, консервативного та оперативного лікування, реабілітації дітей з хірургічною патологією в межах, відповідних підготовці лікаря загального профілю. Завдання навчальної дисципліни: • Визначати типові клінічні синдроми і симптоми в клініці дитячих хірургічних хвороб; • Діагностувати та надавати медичну допомогу при невідкладних станах в клініці дитячих хвороб; • Трактувати загальні принципи лікування, реабілітації і профілактики найбільш поширених хірургічних захворювань та травм у дітей; • Визначати прогноз для життя, здоров'я та якості життя при поширених хірургічних захворюваннях і травмах у дітей; • Складати план обстеження та інтерпретувати результати лабораторних і інструментальних методів обстеження у дітей; • Демонструвати вміння виконувати необхідні медичні маніпуляції; • Надавати невідкладну медичну допомогу при ургентних станах в дитячій хірургії; • Демонструвати вміння ведення медичної документації; • Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у хірургії.	
4. Результати навчання (компетентності)	
В результаті вивчення дисципліни «Дитяча хірургія» студенти повинні: <i>ЗНАТИ:</i> 1) визначення нозологій в дитячій хірургії; 2) етіологію, патогенез виникнення та розвитку хірургічної патології; 3) клінічні прояви хірургічних захворювань;	

- 4) можливі ускладнення при хірургічній патології у дітей;
- 5) методики та стандартні схеми опитування, фізикального обстеження дітей різного віку;
- 6) етапи та методи обстеження дитини з хірургічною патологією;
- 7) методику проведення лабораторних та інструментальних досліджень (за списком 4);
- 8) можливі зміни при лабораторних та інструментальних методах обстежень, які спостерігаються при хірургічних захворюваннях дітей;
- 9) невідкладні стани в клініці дитячої хірургії та етапи надання екстреної медичної допомоги дитині з хірургічною патологією (за списком 3 та 5);
- 10) алгоритми виконання медичних маніпуляцій (за списком 5);
- 11) основні принципи консервативного та хірургічного лікування в дитячій хірургії;
- 12) нормативні документи для ведення медичної документації пацієнта з хірургічною патологією

УМІТИ:

- 1) визначати причинні фактори, механізми патофізіологічних змін при дитячій хірургічній патології, стадії розвитку, клінічні прояви;
- 2) проводити фізикальне обстеження дітей з хірургічною патологією;
- 3) встановити попередній та клінічний діагноз;
- 4) призначити лабораторні та інструментальні методи досліджень для підтвердження діагнозу;
- 5) інтерпретувати результати об'єктивного обстеження, лабораторних та інструментальних досліджень;
- 6) провести диференційну діагностику;
- 7) прогнозувати виникнення можливих ускладнень;
- 8) визначати тактику ведення дитини з хірургічною патологією та надання екстреної медичної допомоги;
- 9) обрати тактику лікування (консервативне, хірургічне) в дитячій хірургії;
- 10) виконувати медичні маніпуляції;
- 11) надавати екстрену медичну допомогу;
- 12) вести медичну документацію;
- 13) діяти соціально відповідально та свідомо;
- 14) діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ПЕРЕЛІК ОБОВ'ЯЗКОВИХ НАВИЧОК ДЛЯ МАЙБУТНЬОЇ ПРАКТИКИ

- вміння виконувати необхідні медичні маніпуляції;
- надавати невідкладну медичну допомогу при ургентних станах в дитячій хірургії;
- вміння ведення медичної документації;
- володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у хірургії.
- надання невідкладної медичної допомоги дітям;
- фізикальне обстеження дітей різного віку.

5. Організація вивчення навчальної дисципліни

Обсяг курсу

<i>Вид заняття</i>	<i>Загальна кількість годин</i> 30
Лекції	20
Практичні (семінарські) заняття	10

Самостійна робота		15			
<i>Ознаки курсу</i>					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий		
XI-XII	222 Медицина	6	Нормативний		
<i>Тематика курсу</i>					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
МОДУЛЬ 1					
Змістовний модуль I					
ТЕМА 1. Вади розвитку респіраторної системи. ➤ Органічні, компресійні та функціональні стенози дихальних шляхів; ➤ Судинні кільця та петлі; ➤ Агенезія, аплазія, гіпоплазія легень; ➤ Природжені кісти легень; ➤ Вроджена емфізема; ➤ Легенева секвестрація. ➤ Діафрагмальні грижі. Атрезія стравоходу.	ПЗ	1- 9, 12	Робота на парах 4 год.	16	Згідно розкладу
ТЕМА 2. Вади розвитку, які супроводжуються кишковою непрохідністю. ➤ Пілоростеноз; ➤ Дуоденальна кишкова непрохідність; ➤ Аномалії ротації і фіксації кишечника; ➤ Атрезії і стенози тонкої і товстої кишки; ➤ Хвороба Гіршпрунга; ➤ Аноректальні вади розвитку.	ПЗ	1- 9, 12, 15	Робота на парах 4 год.	16	Згідно розкладу
ТЕМА 3. Вади розвитку передньої черевної стінки, печінки та жовчовивідних шляхів. ➤ Омфалоцеле, гастрошизис; Пупкова та пахвинна грижа.	ПЗ	1-9, 12	Робота на парах 4 год.	16	Згідно розкладу
ТЕМА 4. Вади розвитку опорно-рухового апарату. ➤ Вроджений звих стегна; ➤ Вроджена кривошия; ➤ Вроджена косопіть;	ПЗ	1- 9, 14, 15	Робота на парах 4 год.	16	Згідно розкладу

➤ Вроджена кривошия; Вроджені патології кінцівок; Вроджені деформації хребта.					
<i>Диф.залік</i>			4		Згідно розкладу

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Поточний контроль здійснюється на основі контролю теоретичних знань, навичок і вмінь на практичних заняттях. Самостійна робота студента оцінюється на практичних заняттях і є складовою підсумкової оцінки студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу. Формами поточного контролю є: а) тестові завдання з вибором однієї правильної відповіді, з визначенням правильної послідовності дій, з визначенням відповідності; б) індивідуальне усне опитування, співбесіда; в) розв'язання типових ситуаційних задач; г) контроль практичних навичок; д) розв'язання типових задач з діагностики, надання медичної допомоги, медичної евакуації, лікування і профілактики. Оцінки у національній шкалі («відмінно» – 5, «добре» – 4, «задовільно» – 3, «незадовільно» – 2), отримані студентами, виставляються у журналах обліку відвідування та успішності академічної групи. Підсумковий контроль успішності навчання проводиться у вигляді диф. заліку (усно і тестових завдань). <i>Максимальна кількість балів</i>, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до ПК становить 120 балів. <i>Мінімальна кількість балів</i>, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до екзамену становить 72 бали. Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за традиційною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни впродовж семестру, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. <i>Оцінювання самостійної роботи студентів.</i> Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час підсумкового модульного контролю.

Таблиця 1. Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються іспитом (диференційованим заліком))

4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала
5	120	4,45	107	3,91	94	3,37	81
4,95	119	4,41	106	3,87	93	3,33	80
4,91	118	4,37	105	3,83	92	3,29	79
4,87	117	4,33	104	3,79	91	3,25	78
4,83	116	4,29	103	3,74	90	3,2	77
4,79	115	4,25	102	3,7	89	3,16	76
4,75	114	4,2	101	3,66	88	3,12	75
4,7	113	4,16	100	3,62	87	3,08	74
4,66	112	4,12	99	3,58	86	3,04	73
4,62	111	4,08	98	3,54	85	3	72
4,58	110	4,04	97	3,49	84	Менше	Недостатньо
4,54	109	3,99	96	3,45	83	3	

	4,5	108	3,95	95	3,41	82									
Максимальна кількість балів, яку може набрати студент під час підсумкового контролю засвоєння студентом знань, становить 80 балів. Таблиця 2. Шкала оцінювання диференційованого (іспиту) заліку: <table border="1"> <thead> <tr> <th>Національна шкала</th> <th>Бальна шкала</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>«5»</td> <td>70-80</td> </tr> <tr> <td>«4»</td> <td>60-69</td> </tr> <tr> <td>«3»</td> <td>50-59</td> </tr> </tbody> </table> <i>Оцінювання підсумкового контролю вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 60% від максимальної суми балів (для 200-бальної шкали – не менше 50 балів).</i> <i>Кінцева кількість балів, яку студент набрав з дисципліни визначається як сума балів за поточну навчальну діяльність (Таблиця 1) та за підсумковий контроль (диференційований залік) (Таблиця 2).</i>								Національна шкала	Бальна шкала	«5»	70-80	«4»	60-69	«3»	50-59
Національна шкала	Бальна шкала														
«5»	70-80														
«4»	60-69														
«3»	50-59														
Вимоги до підсумкового тестового контролю	Підсумковий тестовий контроль зараховується студенту, якщо він демонструє володіння практичними навичками та набрав при виконанні тестового контролю теоретичної підготовки не менше 50 балів. Максимальна кількість балів за підсумковий контроль студента (диференційний залік) - 80 балів. Критерії оцінювання студентів за підсумковий контроль здійснюються за схемою: «2» - 0-49 балів; «3» - 50-60 балів; «4» - 61-70 балів «5» - 71 – 80 балів Оцінювання підсумкового тестового завдання здійснюється шляхом ділення максимального балу підсумкового контролю – 80 - на кількість тестових питань у варіанті і перемножується на кількість правильних тестових відповідей студента.														
Практичні заняття	Модуль 1														
Аудиторна робота (Змістовий модуль 1)															
Т 1-6		Сума - 120 (Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до ПК становить 120 балів)													
Контрольна робота		20													
Тест		10													
Робота на парах		5													
Реферат		15													
Умови допуску до підсумкового контролю		Семестровий контроль передбачений у формі заліку. Передбачає підсумкову оцінку у 200-бальній шкалі як сума оцінок за поточний контроль знань (усне опитування, тести, перевірка рефератів), результатів складання за змістовий модуль.													
7. Політика вивчення навчальної дисципліни															
Організація навчального процесу здійснюється із застосуванням Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС) оцінювання успішності студентів. Зараховуються бали, набрані при поточному опитуванні, самостійній роботі та бали підсумкового контролю. При цьому обов'язково враховується присутність студента на заняттях та його активність під час практичних робіт. Недопустимо: пропуски та запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (крім випадків, передбачених навчальним планом та методичними рекомендаціями викладача); списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання, наявність незадовільних оцінок і більше зданого теоретичного і практичного матеріалу.															

8. Рекомендована література

Основна:

1. Хирургия детского возраста: учебник / В.И.Сушко, Д.Ю.Кривченя, В.А.Дегтярь и др.; под ред. В.И.Сушко, Д.Ю.Кривчени. – К.: Медицина, 2015. – 568 с.
2. Pediatric Surgery Edited by V.A. Dihtiar, V.I. Sushko, D.Y. Kryvchenia. AUS Medicine Publishing, 2019. – 366 p.
3. «Основи діагностики, лікування та реабілітації вад розвитку опорно-рухового апарату в дітей» за редакцією А.Ф.Левицького та І.М. Бензар. Навчально методичний посібник. ТДМУ, «Укрмедкнига», 2019.
4. Кривченя Д.Ю., Руденко Є.О. Вади розвитку дихальної системи. Malformations of the Respiratory System Атлас: навч. посібник. Київ, ВСВ «Медицина», 2017. – 192 с. ISBN 978-617-505-515-1
5. Хірургія дитячого віку: підручник / В.І. Сушко, Д.Ю. Кривченя, О.А. Данилов, В.А. Дігтяр та ін.; за ред. В.І. Сушка, Д.Ю. Кривчени. – 2-е вид., перероб. і доп. – К.: Медицина, 2009. – 800 с.
6. Pediatric surgery: in Greenfields Surgery Scientific Principles&Practice, 6th edition, 2017.

Додаткова:

7. Бензар І.М., Левицький А.Ф., Бліхар В.С. Судинні аномалії у дітей. Тернопіль, ТДМУ., 2015. 360 с. ISBN 978-966-673-288-3
8. Політравма у дітей: навч.-метод. посіб [Бензар І.М., Бліхар В.Є., Боднар Б.М. та ін.]; за ре. А.Ф.Левицького, В.П.Притули, І.М.Бензар. – Тернопіль: ТДМУ, 2014 – 200 с.
9. Fundamentals of Pediatric Surgery, 2nd edition, edited by P. Mattei, Springer, 2017
10. Lima M. Pediatric Digestive Surgery. Springer, 2017
11. С.С. Дидикина, Д.А. Морозова «Топографическая анатомия и оперативная хирургия детского возраста», 2018., 70с.
12. Д.Ю.Кривченя, І.М.Бензар, В.С. Бліхар «Діафрагмальні грижі у дітей» ТДМУ, «Укрмедкнига», 2015.- 70 с.
13. Pediatric surgery – 7th edition / editor in chief A.G Coran; associate editors, N.S. Adzick, A.A. Caldamone, T.M. Crummel et al., Philadelphia, 2013
14. Pediatric Surgery General Principles and Newborn Surgery/ Prem Puri, ed. Springer, 2020.
15. Holcomb and Ashcraft's Pediatric Surgery E-Book. Elsevier Health Sciences, 2019.

Підпис викладача

